

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO PRAVOSUĐA I UPRAVE
Povjerenstvo za praćenje i unaprjeđenje rada
tijela kaznenog i prekršajnog postupka te
izvršavanja sankcija vezanih za zaštitu od
nasilja u obitelji

KLASA: 701-01/17-01/2594
URBROJ: 514-05-01-02-02/02-21-73

Zagreb, 25. lipnja 2021.

PREDMET: Izvješće o radu Povjerenstva za praćenje i unaprjeđenje rada tijela
kaznenog i prekršajnog postupka te izvršavanja sankcija vezanih za
zaštitu od nasilja u obitelji za 2020. godinu

Povjerenstvo za praćenje i unaprjeđenje rada tijela kaznenog i prekršajnog postupka te izvršavanja sankcija vezanih za zaštitu od nasilja u obitelji (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo), osnovano je odlukom ministra pravosuđa (KLASA: 701-01/17-01/2594, URBROJ: 514-16-01-02-02-17-12, od 2. siječnja 2018. godine.), na temelju odredbe članka 21. stavka 1. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji („Narodne novine“ br. 70/17. i 126/19.). Članovi/članice Povjerenstva su iz redova sudaca, državnih odvjetnika, odvjetnika, državnih službenika ministarstva nadležnog za unutarnje poslove, ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa, ministarstva nadležnog za poslove socijalne skrbi, ministarstva nadležnog za poslove zdravstva, ministarstva nadležnog za poslove obrazovanja te predstavnika civilnog društva.

Na temelju članka 21. stavka 3. i 4. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji i članka 6. stavka 1. Poslovnika o radu Povjerenstva za praćenje i unaprjeđenje rada tijela kaznenog i prekršajnog postupka i izvršavanja sankcija vezanih za zaštitu od nasilja u obitelji („Narodne novine“, br. 37/18.), dostavlja se Izvješće o radu Povjerenstva.

Tijekom 2020. godine Povjerenstvo za praćenje i unaprjeđenje rada tijela kaznenog i prekršajnog postupka i izvršavanja sankcija vezanih za zaštitu od nasilja u obitelji održalo je sjednicu dana 3. veljače 2020. godine na kojoj se raspravljalo o izmjenama i dopunama Poslovnika o radu Povjerenstva za praćenje i unaprjeđenje rada tijela kaznenog i prekršajnog postupka, te izvršenje sankcija vezanih za zaštitu od nasilja u obitelji („Narodne novine“, br. 37/18.) kao i o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu prikupljanja, obrade i dostave

xYa6iO221ESyFQUeU0fifA

statističkih podataka i izvješća iz područja primjene Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji („Narodne novine“, br. 31/18.).

U raspravi o izmjenama i dopunama Poslovnika o radu Povjerenstva istaknuto je kako je člankom 4. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji („Narodne novine“, br. 126/19.) izmijenjen odnosno dopunjen članak 21. stavak 3. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji koji sada glasi:

„(3) Povjerenstvo prikuplja izvješća nadležnih tijela, sukladno članku 20. stavku 1. ovoga Zakona, razmatra dostavljena izvješća i na temelju njih prati stanja. Temeljem prikupljenih izvješća i drugih potrebnih podataka Povjerenstvo izrađuje godišnje izvješće o primjeni ovoga Zakona te daje prijedloge i mišljenja u vezi s primjenom ovoga Zakona i Kaznenog zakona.“

Na sjednici je istaknuto da bi imajući u vidu izmjene Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji kojima su proširene ovlasti Povjerenstva trebalo dopuniti Poslovnik o radu Povjerenstva za praćenje i unapređenje rada tijela kaznenog i prekršajnog postupka, te izvršenje sankcija vezanih za zaštitu od nasilja u obitelji.

Međutim, članak 21. stavak 3. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji ne konkretizira kome i u kojem postupku bi Povjerenstvo trebalo davati prijedloge i mišljenja u vezi s primjenom istog Zakona, tako da nema niti zakonske osnove za predlaganje izmjene Poslovnika.

Nadalje, na sjednici je zaključeno da je vezano za istaknutu izmjenu i dopunu Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji koja se odnosi na prikupljanje podataka potrebno dopuniti Pravilnik o načinu prikupljanja, obrade i dostave statističkih podataka i izvješća iz područja primjene Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji jer se obveza prikupljanja podataka odnosi i na podatke o primjeni Kaznenog zakona („Narodne novine“ br. 125/2011., 144/2012., 56/2015., 61/2015., 101/2017., 118/2018., 126/2019.).

U srpnju 2020. godine predsjednica Povjerenstva, sutkinja Visokog prekršajnog suda Republike Hrvatske, Branka Žigante (Mašić) podnijela je zahtjev za razrješenje radi odlaska u mirovinu te je imenovana nova predsjednica Povjerenstva, sutkinja Visokog prekršajnog suda Republike Hrvatske Snježana Oset (rješenje od 18. siječnja 2021., KLASA:701-01/17-01/2594, UR.BROJ:514-05-01-02-02/02-21-61).

Na temelju članka 21. stavka 3. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji i članku 6. Poslovnika o radu Povjerenstva za praćenje i unaprjeđenje rada tijela kaznenog i prekršajnog postupka te izvršavanja sankcija vezanih za zaštitu od nasilja u obitelji, donosimo pregled prekršajnih djela nasilja u obitelji za 2020.

Prekršajna djela nasilja u obitelji u 2020. godini

Pravilnikom o načinu prikupljanja, obrade i dostave statističkih podataka i izvješća iz područja primjene Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji („Narodne novine“, br. 31/18.), policija, državno odvjetništvo, sud, centri za socijalnu skrb, zdravstvene ustanove i odgojno-obrazovne ustanove kao tijela nadležna za postupanje prema Zakonu dužni su, putem obrazaca koji su sastavni dio ovog Pravilnika, dostavljati objedinjena godišnja izvješća iz svog djelokruga Povjerenstvu za praćenje i unaprjeđenje rada tijela kaznenog i prekršajnog postupka te

xYa6iO221ESyFQUeU0fifA

izvršavanja sankcija vezanih za zaštitu od nasilja u obitelji do kraja ožujka tekuće godine za prethodnu godinu, u pisanom i elektroničkom obliku.

Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske:

Prema članku 10. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji i podacima o stanju, kretanju i nekim obilježjima nasilja u obitelji u 2020., a sukladno dostavljenim podacima Ministarstva unutarnjih poslova koje je nadležno za objedinjavanje evidencije koju vode policijske uprave, zbog prekršaja nasilja u obitelji prijavljeno je 8.539 osoba (9.623 u 2019.) od kojih 6.601 muškaraca i 1.938 žena. Evidentirano je ukupno recidivista/ica 1.848 (ranije osuđenih) prekršajnog djela nasilja u obitelji (2.052 u 2019.). U prekršajnim postupcima predloženo je izricanje sveukupno 2.785 zaštitnih mjera (927 obveznog psihosocijalnog tretmana, 1.144 zabrane približavanja, uznemiravanja ili uhođenja žrtve nasilja u obitelji, 207 udaljenja iz zajedničkog kućanstva te 507 zaštitnih mjera obveznog liječenja od ovisnosti). Policija je provela ukupno 1.209 zaštitnih mjera koje su joj sukladno Zakonu o zaštiti od nasilja u obitelji stavljene u djelokrug rada (994 zaštitnih mjera zabrane približavanja, uznemiravanja ili uhođenja žrtve nasilja u obitelji te 215 zaštitnih mjera udaljenja iz zajedničkog kućanstva).

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske:

Prema podacima Državnog odvjetništva Republike Hrvatske koje je nadležno za objedinjavanje evidencija koje vode općinska državna odvjetništva, protiv 19 okrivljenika/ica je podnesen optužni prijedlog prekršajnom sudu u 2020. godini, od kojih 15 muškaraca te 4 žene. Četiri optužna prijedloga podnesena su prekršajnom sudu za tjelesno nasilje prema članku 10. ZZNO/17., 10 za tjelesno kažnjavanje ili drugi načini ponižavajućeg postupanja prema djeci, te 5 za psihičko nasilje.

Ministarstvo pravosuđa i uprave Republike Hrvatske:

Prema podacima Ministarstva pravosuđa i uprave koje je nadležno za objedinjavanje evidencije koju vode sudovi, u 2020. godini za prekršajna djela nasilja u obitelji okrivljeno je 6.881 osoba, od kojih 5.411 muškaraca i 1.470 žena. U 2019. godini okrivljeno je 7.809 osoba, od kojih 6.090 muškaraca i 1.719 žena. U 2020. godini prema 1.844 počinitelja/ica izrečena je uvjetna kazna zatvora (1.538 muškaraca, 306 žena), 485 počinitelja/ica izrečena je bezuvjetna kazna zatvora (460 muškaraca i 25 žena), 3.187 počinitelja/ica kažnjeno je novčanom kaznom (2.549 muškaraca i 638 žena) dok je prema 58 počinitelja/ica izrečena posebna obveza uz uvjetnu osudu (52 muškaraca i 6 žene), te 2.151 zaštitnih mjera (1.888 muškarca i 263 žena).

U 2020. godini evidentirano je 6.770 žrtava, od kojih 27 žrtava s invaliditetom (18 žena i 9 muškaraca), 341 žrtava djece i maloljetnih osoba (169 ženska djeca i 172 muška djeca), dok je 314 žrtava bilo starije životne dobi (216 žena i 98 muškaraca). Nastavlja se porast broja žrtava starije životne dobi, ukupno 314 u 2020., (247, 2018.g., 150, 2018.g.), dok je ukupan broj žrtava 2020. u padu odnosu na 2019. (7.717 žrtava).

Prema evidenciji Ministarstva pravosuđa i uprave za 2020. (Uprave za kazneno pravo), zaštitna mjera obveznog psihosocijalnog tretmana koju izriče sud u prekršajnom postupku provedena je u cijelosti prema 265 osoba.

Sud u prekršajnom postupku koji je izrekao zaštitnu mjeru obveznog psihosocijalnog tretmana počinitelju nasilja u obitelji, uputio je počinitelje na provođenje iste kod pravnih i

xYa6iO221ESyFQUeU0fifA

fizičkih osoba koje su s Ministarstvom pravosuđa i uprave potpisale Ugovor o provođenju zaštitne mjere obveznog psihosocijalnog tretmana za 2020. godinu. Navedeni Ugovor potpisalo je 6 pravnih i 17 fizičkih osoba.

Pored navedenog broja osoba koje su završile tretman/tretman proveden u cijelosti (265 osoba), Uprava za kazneno pravo, Sektor za propise kaznenog prava vodi evidenciju i za počinitelje nasilja u obitelji koji su upućeni od nadležnog suda ovlaštenom provoditelju (fizičkoj ili pravnoj osobi koja je s Ministarstvom sklopila ugovor o provođenju zaštitne mjere obveznog psihosocijalnog tretmana), ali iz odrađenih razloga zaštitna mjera nije provedena. Evidencija dakle uključuje i one počinitelje koji su prošli samo inicijalni razgovor odnosno ulaznu proceduru, ali nisu uključeni u tretman jer nisu ispunjavali uvjete za uključivanje u isti (nemogućnost provedbe tretmana zbog bolesti ili ne ispunjavanja osnovnih preduvjeta za uključivanje, primjerice, otpor u prihvaćanju minimalne odgovornosti za svoja ponašanja i sl.). Pored navedenih osoba, evidencija se vodi i za počinitelje koji su bili uključeni u tretman, ali su naknadno odustali od tretmana ili je tretman prekinut (primjerice, samoinicijativno isključivanje iz tretmana/samoinicijativni prekid, isključivanje od strane provoditelja tretmana zbog više puta neopravdanog dolaska ili liječenja i dr.). Navedenih osoba bilo je 169 u 2020. godini tako da ukupan broj osoba uz gore navedenih 265 (prema kojima je provedena zaštitna mjera u cijelosti), iznosi 434.

Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike Republike Hrvatske:

Prema podacima Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike koje objedinjava evidencije koju vode centri za socijalnu skrb, u 2020. godini broj prijava povodom saznanja o nasilju u obitelji koje je centar za socijalnu skrb podnio policiji, iznosio je ukupno 4.191 (3.868 u 2019.), od kojih 1.982 prijava sumnje na nasilje (2.110 u 2019.) te 2.209 prijava nasilja (1.758 u 2019.). Što se oblika nasilja tiče, najčešće je psihičko nasilje, 3.882 evidentiranih slučajeva, istovremeno više vrsta nasilja 3.011, tjelesno nasilje 2.017, tjelesno kažnjavanje ili drugi načini ponižavajućeg postupanja prema djeci 519, ekonomsko nasilje 367, zanemarivanje potreba osoba starije životne dobi 289, spolno uznemiravanje 113, zanemarivanje potreba osoba s invaliditetom 58.

Ministarstvo zdravstva Republike Hrvatske:

Prema podacima Ministarstva zdravstva za 2020. godinu koje objedinjava evidencije koje vode zdravstvene ustanove, broj prijava koje je zaprimio Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje od strane doktora medicine i dentale medicine u slučaju ozljede nanese od strane člana obitelji, odnosilo se na 701 žrtvu (558 u 2019.), od kojih 471 žena (366 u 2019.) i 230 muškarca (192 u 2019.). 33 žrtve nasilja u obitelji bile su upućene na liječenje (26 u 2019.), od kojih 23 žene (17 u 2019.) i 10 muškaraca (9 u 2019.). 733 žrtve nasilja u obitelji upućene su na liječenje u psihijatrijsku ustanovu (715 u 2019.), od kojih 636 na ambulanto liječenje (382 žene i 254 muškarca), te 97 na bolničko liječenje (61 žene i 36 muškarca).

Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske:

Prema podacima Ministarstva znanosti i obrazovanja nadležnom za objedinjavanje evidencija koju vode odgojno-obrazovane ustanove u 2020. godini, 12 ustanova je zaprimilo obavijesti o nasilju u obitelji (11 u 2019.), od kojih 9 osnovne škole, 2 srednje škole i 1 dječji vrtić. Broj postupanja u kojem je ministarstvo pružilo potporu odgojno-obrazovnim ustanovama iznosio je 11. Broj prijava nasilja u obitelji koje su odgojno-obrazovne ustanove

xYa6iO221ESyFQUeU0fifA

uputile nadležnim državnim tijelima iznosio je 58 (63 u 2019.), od kojih 12 Ministarstvu znanosti i obrazovanja, 12 nadležnoj policijskoj postaji, 12 nadležnom centru za socijalnu skrb, 6 osnivaču odgojno-obrazovne ustanove, 5 nadležnom liječniku školske medicine, 7 uredu državne uprave i 4 ostalima.

Kazneno djelo „Nasilje u obitelji“ iz članka 179.a Kaznenog zakona u 2020. godini

Također, u predmetnom izvješću navodimo statističke podatke za 2020. godinu u odnosu na kazneno djelo „Nasilje u obitelji“ iz članka 179.a Kaznenog zakona kojima raspolažu Ministarstvo pravosuđa i uprave i Ministarstvo unutarnjih poslova.

Prema podacima Ministarstva pravosuđa i uprave u odnosu na kazneno djelo „Nasilje u obitelji“ iz članka 179.a Kaznenog zakona u 2020. godini zaprimljeno je 639 predmeta. Sudovi su donijeli 391 odluku od čega je 268 pravomoćnih i to: 349 osuđujućih presuda (od kojih 242 pravomoćno), 5 odbijajućih presuda (sve pravomoćne), 18 utvrđujućih presuda (neubrojivi, od kojih 11 pravomoćno), 9 oslobađajućih presuda (2 pravomoćno), 8 rješenja o obustavi postupka (sve pravomoćno), 2 predmeta ustupljena su drugom sudu.

Prema podacima Ministarstva unutarnjih poslova u odnosu na kazneno djelo „Nasilje u obitelji“ iz članka 179.a Kaznenog zakona u 2020. godini, ukupno je 1.578 ovih kaznenih djela počinjeno na štetu članova obitelji i bliskih osoba, od kojih je 1.330 žrtava žena te 248 muškaraca. U odnosu na podatke o srodničkim odnosima između žrtve i počinitelja kaznenih djela „Nasilja u obitelji“ (dovršenih i pokušanih) ističemo najučestalije: 628 suprug je počinio prema supruzi, 215 izvanbračni suprug prema izvanbračnoj supruzi, 152 sin prema majci, 91 bivši izvanbračni suprug prema bivšoj izvanbračnoj supruzi, 75 bivši suprug prema bivšoj supruzi.

Zaključak o stanju i kretanju pojavnosti nasilja u obitelji te potrebne mjere

Statistički podaci upućuju na kontinuirani trend pada broja prijavljenih nasilja u obitelji u prekršajnopravnom području suđenja u odnosu na prethodne godine što bi se moglo pripisati porastu broja prijavljenih kaznenih djela nasilja u obitelji i među bliskim osobama, odnosno porastu broja prijavljenog nasilja u obitelji kaznene prirode koji je posljedica izmjene članka 10. stavka 1. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji:

„Nasilje u obitelji je:

1. primjena fizičke sile uslijed koje nije nastupila tjelesna ozljeda“.

Na istaknuto upućuje i činjenica da se u 2020. bilježi porast broja prijava povodom saznanja o nasilju u obitelji koje je centar za socijalnu skrb podnio policiji kao i broj prijava koje je zaprimio Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje od strane doktora medicine i dentale medicine u slučaju ozljede nanesene od strane člana obitelji.

Kako bi sustav zaštite od nasilja u obitelji ostvario svoju temeljnu svrhu i učinkovitost potrebno je permanentno raditi na njegovoj cjelovitosti i usklađenosti, jačanju i unaprjeđenju međuresorne suradnje svih nadležnih tijela koja postupaju u slučajevima nasilja u obitelji kao i organizacija civilnog društva. Pored navedenog, potrebno je i nadalje kontinuirano provoditi edukacije stručnjaka u području zaštite od nasilja u obitelji, te nastaviti rad na aktivnostima senzibiliziranja javnosti za problematiku nasilja u obitelji kao i daljnjem razvijanju sustava zaštite i pomoći žrtvama. Posebice je važno žrtvi u što kraćem roku pružiti odgovarajuću zaštitu

xYa6iO221ESyFQeU0fifA

i pomoć te spriječiti sekundarnu viktimizaciju u postupanju prema žrtvi, ne samo od strane počinitelja nego i svih nadležnih tijela. Odgovor društva na nasilje treba obuhvatiti i aktivne, učinkovite mjere prema počinitelju kako bi se spriječilo njegovo nasilno ponašanje u budućnosti uz promjenu vrijednosnog sustava u cilju nenasilnog rješavanja sukoba i povećanja sigurnosti članova obitelji.

PREDSJEDNICA POVJERENSTVA

xYa6iO221ESyFQUeU0fifA